

LECTURA ACTIVA



Literatura Juvenil - Antaviana Nova - Sèrie vermella



EINES PER TREBALLAR LA LECTURA A LES AULES

Remei Marina

ÍNDEX

L'OBRA I EL SEU ENTORN

Fitxa tècnica	3
Introducció	3
L'autor i l'il·lustrador	4
L'argument	5
Gènere, estil i context literari	5
Tema i subtemes	6
Informació complementària sobre l'autor i la seva obra	7

PROPOSTES DE COMPENSIÓ LECTORA

Abans de la lectura	9
Durant la lectura	10
Després de la lectura	24
Avaluació	26

PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

Reforç	28
Ampliació	33

L'OPINIÓ DEL LECTOR O LA LECTORA

Opinions i valoracions	35
------------------------------	----

PROPOSTES LÚDIQUES

Activitats	36
------------------	----

INTERDISCIPLINARIETAT

Activitats	38
------------------	----

LITERATURA COMPARADA

Activitats	41
------------------	----

SOLUCIONARI

42

L'OBRA I EL SEU ENTORN

FITXA TÈCNICA



Títol: *Número 5. El submarí perdut*

Autors: Lluís Llorc i Oriol Malet

Dibuix de la coberta: Oriol Malet

Editorial: Barcanova

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2012

Col·lecció: «Antaviana Nova», Sèrie vermella, 180

Pàgines: 239

A
N
T
A
V
I
A
N
A

N
O
V
A

INTRODUCCIÓ

La novel·la *Número 5. El submarí perdut* de ben segur sorprendrà tant els alumnes com el professorat, ja que, sota l'aparença de novel·la juvenil, conté prou elements que seduiran el lector adult, i, a més, permet diferents nivells de lectura que van des d'aquella que senzillament segueix les aventures dels personatges, en les quals no falta la intriga ni l'humor, fins a aquella altra que permet aprofundir en tot un ventall de qüestions que l'autor ens proposa i que afecten els esdeveniments històrics i culturals més importants del segle xx i de principis del xxi.

Es tracta d'una obra molt especial per diversos motius, com ara l'originalitat de l'estructura, la varietat de la temàtica, la combinació de ficció i realitat i la barreja de personatges inventats i d'altres de reals del món de la política o la cultura que desfilen per les seves pàgines. Però, per damunt de tot, destaquen tant la qualitat de la narrativa àgil d'en Lluís Llorc com les divertides il·lustracions de l'Oriol Malet.

L'OBRA I EL SEU ENTORN

L'AUTOR I L'IL·LUSTRADOR



En Lluís Llorca i Carceller va néixer a Barcelona el 1966 i combina la feina de periodista amb la d'escriptor.

Des del 1986 ha publicat centenars d'articles en el diari *Avui* i actualment escriu en el suplement «Cultura» d'*El Punt Avui*. Ha escrit una vintena de guions de sèries d'humor, com ara *Jet Lag*, una creació de la companyia T de Teatre que es va mantenir en la programació de TV3 amb un gran èxit d'audiència durant sis temporades, entre els anys 2000 i 2006. Dins el món de la literatura, ha publicat cinc novel·les per a adults —*Tardor* (1999), *Maleït Montjuïc* (2000), *Camaleó* (2001), *Trenta-dos morts i un home cansat* (2004) i *La imperfecció de les bombolles* (2009)— i diversos llibres adreçats a un públic més jove amb el pseudònim Lewis York: *El millor llibre dels perquè* (2008), en el qual explica de ma-

nera senzilla i divertida moltes de les preguntes que sovint els nens fan als adults; *Biografies perquè sí* (2009), un recull de biografies breus de gent famosa o especial que va ser la primera col·laboració del tàndem Llorca-Malet; la sèrie *Tap Tàpera i el senyor Tufa*, amb els episodis *Al Brasil i Al Japó* (2008) i *A Pisa i Al desert* (2009), uns llibres d'aventures protagonitzades per un simpàtic extraterrestre i el seu robot; *La cara oculta de (l'arribada de l'home a) la Lluna* (2009), un àlbum il·lustrat que recrea amb ironia l'arribada dels humans a la Lluna fent-se ressò dels rumors que asseguren que va ser un muntatge dels Estats Units, i, fins i tot, ha assumit el repte d'adaptar el clàssic de Jules Verne *La volta al món en vuitanta dies* (2008).

Amb la novel·la *Número 5. El submarí perdut*, en Lluís Llorca s'adreça per primera vegada als lectors adolescents, perquè, com ell mateix confessa, és un «tastaolletes» que s'ho passa bé escrivint per a lectors de diverses edats, però sempre mantenint-se fidel al seu estil.

L'Oriol Malet va néixer a Martorell el 1975, tot i que actualment viu i treballa a Esparreguera. Dibuxant i il·lustrador, és autor d'una obra molt diversa que comprèn el disseny de portades de discos, com, per exemple, els discos *Shaman*, de Triphasic, i *Mística Domèstica*, de Roger Mas, la col·laboració amb diaris i revistes i la il·lustració de llibres infantils i juvenils i de contes publicats en dates especials, com ara Nadal i l'estiu en el diari *La Vanguardia*, i d'una secció en la revista *TimeOut Barcelona*.

També ha il·lustrat aquests llibres per a lectors més joves:

- BAIX, LAURA: *La bruixa Pallufa*. Barcelona, Barcanova, 2007.
- VALENTINE, JENNY: *El formiguer*. Barcelona, Cruïlla, 2011.
- VILLALOBOS, TONI: *Lluny de l'altiplà*. Barcelona, Barcanova, 2007.
- WILSON, TIM: *El nigromant*. Alzira, Bromera, 2009 i 2011.

L'OBRA I EL SEU ENTORN

L'ARGUMENT

Nuno Peixoto és un professor i investigador de la Universitat de Lisboa que narra, l'any 2007, una aventura viscuda sis anys enrere, quan en tenia vint-i-cinc.

Tot comença quan descobreix un invent anomenat «líquid transmatèric» i en segueix la pista fins a la ciutat de Funchal, a l'illa de Madeira. Allà coneix Agripina, una arxivera a punt de jubilar-se, i, amb la seva inestimable col·laboració, aconsegueix localitzar en un magatzem del port un petit bagul que conté una agenda i disset bobines de cintes magnetofòniques.

Aquest material formava part d'un projecte secret desenvolupat durant la Segona Guerra Mundial: una cursa entre sis submarins que havien de fer la volta al món. El primer que ho aconseguís seria el guanyador de la guerra. L'artífex d'aquest extravagant projecte va ser Rashîd, nom en clau del xeic Muhammad bin Laden, que volia aconseguir la pau mundial perquè tothom el recordés com un benefactor de la humanitat.

En la cursa, hi van participar sis països: pel bàndol de les potències de l'Eix, Alemanya, el Japó i Itàlia, i, pel bàndol dels aliats, Rússia, els Estats Units i Anglaterra. La cursa, però, va ser un fracàs i cap dels submarins no va arribar a la meta.

Tanmateix, el submarí número 5 capta l'atenció de Nuno, el qual, després d'analitzar la informació que té al seu abast, arriba a la conclusió que és molt probable que amagui un tresor al seu interior. Nuno creu que Abdel Karîm, comptable i home de confiança del xeic, s'havia apropiat d'una part de l'or, els diamants i altres pedres precioses que s'havien utilitzat per preparar el «líquid transmatèric» que recobria el buc dels submarins i havia decidit amagar-la dins el submarí. A partir de les últimes coordenades facilitades pel pilot del submarí, el jove científic arriba a la conclusió que l'aparell va desaparèixer engolit per la sorra del desert d'Erg Cheby, al sud del Marroc.

A partir d'aquest moment, el protagonista es llança a la recerca del submarí perdut fa seixanta anys i organitza tres expedicions, de les quals les dues primeres són un fracàs. La tercera és un èxit, perquè Nuno compta amb la col·laboració de Silvana Darinka, una noia intrèpida i brillant que l'ajuda a vèncer tots els obstacles per aconseguir el tresor i que acaba sent la dona de la seva vida.

Rics i enamorats, Nuno i Silvana s'instal·len a les Seychelles, des d'on el jove científic escriu la novel·la.

GÈNERE, ESTIL I CONTEXT LITERARI

Número 5. El submarí perdut és una obra difícil de classificar, ja que la seva gestació és fruit d'un joc creatiu entre els seus autors, en Lluís Llort i l'Oriol Malet. Tot va començar quan van decidir invertir el procés habitual de treball: en lloc d'escriure primer la novel·la i després il·lustrar-la, van fer-ho a l'inrevés. Així doncs, en Malet va fer una il·lustració i a partir d'aquesta en Llort va escriure una novel·la.

L'OBRA I EL SEU ENTORN

GÈNERE, ESTIL I CONTEXT LITERARI

La il·lustració que va donar lloc al repte representa un submarí mig enfonsat a la sorra d'un desert i un home que podria ser anglès, ja que pren te i porta un barret fort, s'aixeca de la cadira i el saluda. A partir d'aquest dibuix, l'escriptor va crear una història que, posteriorment, el dibuixant va completar amb tota una sèrie de magnífiques il·lustracions que formen l'ànima del quadern central titulat *Top secret*.

El resultat és un llibre d'un format innovador i una estructura original: una narració que consta de vint-i-sis capítols, un quadern central il·lustrat i un annex final. En la narració el protagonista, Nuno Peixoto, explica en primera persona la seva aventura de caràcter detectivesc d'una manera poc convencional, ja que, entre el capítol 13 i el 14, hi introdueix un *flashback* molt especial en el qual retrocedim cronològicament fins a la Segona Guerra Mundial. Aquest *flashback* és un dossier gràfic molt treballat des del punt de vista plàstic que narra les peripècies dels sis submarins participants en la cursa. Finalment, tots dos autors, escriptor i il·lustrador, expliquen en l'annex dades culturals, tècniques i personals que ajuden a entendre millor l'obra i a gaudir-ne.

La lectura d'aquest annex també és reveladora a l'hora de classificar dins una categoria la novel·la, tal com afirma l'Oriol Malet en la pàgina 223: «[...] I és que, com bé ha dit en Llort, el resultat de tot plegat és un híbrid que no es pot definir fàcilment. És una novel·la? No ben bé, perquè la part central és una mena de *llibre il·lustrat*. És doncs una novel·la gràfica? Tampoc, una novel·la gràfica és un còmic molt extens... I les meves il·lustracions per a aquest llibre no són vinyetes, són il·lustracions amb el text inserit en les imatges.»

TEMA I SUBTEMES

El tema principal de la novel·la *Número 5. El submarí perdut* és la narració en clau d'humor de les aventures del protagonista, Nuno Peixoto, un singular investigador involucrat en una trama detectivesca que aconsegueix resoldre gràcies a la col·laboració de dues dones excepcionals: Agripina i Silvana.

Al voltant de la investigació dels participants en la cursa de submarins i, especialment del número 5, els autors, tant l'escriptor com l'il·lustrador, ofereixen al lector un ventall de subtemes amplíssim, alguns, clàssics de la literatura juvenil i de la d'aventures, i uns altres, en canvi, força originals:

– El **procés de creació artística de la pròpia obra**: és molt interessant que en Lluís Llort i l'Oriol Malet hagin permès al lector conèixer el seu joc creatiu que ha desencadenat la novel·la.

– Les **relacions familiars**: Nuno és orfe des dels setze anys i no té germans. L'únic parent que realment s'estima és la cosina Rosalina, que l'ajuda sempre que ho necessita, i a la qual Nuno ho agraeix fent-li regals quan aconsegueix el tresor.

Silvana també és òrfena, però entre els catorze anys i els disset es jugava la vida esquivant els trets dels franc tiradors quan corria pels carrers de Sarajevo per aconseguir aigua, menjar o medicaments per a la seva mare, que estava ferida.

L'OBRA I EL SEU ENTORN

TEMA I SUBTEMES

- L'**amistat**: Nuno i Agripina comparteixen aventures mentre segueixen la pista del «líquid transmatèric» que va proporcionar el periodista Amelio Sousa. Aquest és l'inici d'una relació d'amistat entre els dos personatges.
- La **generositat**: és remarcable l'actitud generosa dels protagonistes, tant de Nuno com de Silvana, els quals, lluny de deixar-se cegar per l'avarícia quan localitzen el tresor, reparteixen regals per a tots aquells que han contribuït d'alguna manera a l'èxit de la troballa.
- L'**amor**: en l'última part de la novel·la, Nuno i Silvana s'enamoren. L'autor confessa en l'annex que, després d'alguns dubtes, opta per concedir a Nuno el goig de l'amor, perquè estimar és bonic.
- Les **guerres**: en la novel·la es descriuen les conseqüències devastadores de les guerres a partir dels dos conflictes que són punt de referència dins l'obra: la Segona Guerra Mundial i la guerra dels Balcans.
- El **terrorisme**: l'autor convida el lector a fer una reflexió no solament sobre el terrorisme islàmic, sinó també sobre les polítiques d'estat d'algunes grans potències, com ara la Xina, els Estats Units o Rússia, que no són precisament model·liques des d'un punt de vista ètic.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA SOBRE L'AUTOR I LA SEVA OBRA

Si voleu saber més dades sobre l'autor, podeu consultar aquestes pàgines web:

<http://rac1.org/elmon/podcasts/entrevista-08-12-11/>

(Hi podeu escoltar l'entrevista que des del programa *El món a Rac1* van fer a en Lluís Llorc i l'Oriol Malet amb motiu de la publicació de la novel·la.)

www.andreusotorra.com/cornabou/docus/entrevistes/yorkl.doc

(Entrevista publicada en la revista digital de l'Ajuntament de Barcelona el 17 de desembre de 2008 signada per la Matilde Asensi.)

www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=4184

(Entrevista a en Lluís Llorc que l'Ignasi Aragay va publicar en el diari *Avui* el 13 de maig de 2009 en la qual l'autor presenta la novel·la *La imperfecció de les bombolles*, en què reflexiona sobre l'edició i el seu entorn.)

L'OBRA I EL SEU ENTORN

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA SOBRE L'AUTOR I LA SEVA OBRA

www.madeira-web.com
www.madeiratourism.org

(Pàgines web sobre Madeira com a destinació turística.)

www.rincondelmisterio.com/derinkuyu-la-misteriosa-ciudad-subterranea-de-turquia/

(Pàgina web dedicada a Derinkuyu, a la regió de la Capadòcia, a l'Anatòlia central, Turquia. Es tracta d'una ciutat abandonada de més de 3.500 anys que va ser descoberta de manera accidental el 1963.)

http://redescolar.ilce.edu.mx/redescolar/act_permanentes/mate/imagina/mate3q.htm

(Pàgina web sobre Leonardo de Pisa, també conegut com a Fibonacci, un dels matemàtics més importants de l'edat mitjana a Europa. Va fer contribucions a l'àritmètica, l'àlgebra i la geometria.)

www.youtube.com/watch?v=Xw4xFxzpy4s

(Capítol dedicat a Leonardo de Fibonacci de la sèrie *Más por menos* que mostra les matemàtiques d'una manera entretinguda i interessant a tot el públic.)

www.malet.co/

(Pàgina web de l'Oriol Malet.)

<http://letras.terra.com/atahualpa-yupanqui/849452/>

(Pàgina web que conté un vídeo i la lletra de la cançó *Los ejes de mi carreta*, d'Atahualpa Yupanqui.)

<http://blogs.ccrtvi.com/jordicervera.php?itemid=46610>

(Enllaç del blog de Jordi Cervera amb l'entrada en què parla amb l'autor Lluís Lloret sobre el llibre *Número 5. El submarí perdut*.)

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

ABANS DE LA LECTURA

1. Visita aquestes pàgines web sobre Madeira, on passa l'acció dels primers capítols de la novel·la, en les quals trobaràs molta informació sobre l'illa, hi podràs veure fotografies i fer un passeig virtual pels carrers que recorre el protagonista, Nuno Peixoto.

www.madeira-web.com
www.madeiratourism.org

a) A quin país pertany l'illa de Madeira?

b) On és situada aquesta illa?

2. Per què els colons portuguesos que van arribar a l'illa al segle xv la van anomenar *Madeira*?

3. Per què van anomenar la capital Funchal?



PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 1

1. Completa aquesta fitxa amb les dades que dóna el narrador de la història sobre ell en aquest capítol:

Nom: _____
Lloc de naixement: _____
Cognom de la mare: _____
Lloc de naixement de la mare: _____
Professió: _____
Edat l'any 2001: _____

Capítol 2

2. Quin és el contingut del bagul que el protagonista va trobar en un magatzem del port de Funchal, a l'illa de Madeira?

3. Quina pista seguia Nuno Peixoto quan va decidir viatjar a Madeira l'agost del 2003?

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 3

4. Per què el narrador comenta irònicament que aterrar a l'aeroport de Funchal era molt emocionant abans del 2003?

5. Com van intentar solucionar aquest problema l'any 2003?

6. Per què diu el narrador que entre els anys 1420 i 1427 Madeira es podria haver anomenat *illa Barbacoa*?

Capítol 4

7. En aquest capítol apareix un personatge que va conèixer Amelio Sousa. Qui és?

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 5

8. Quan, després de prendre's tres ginebres, Agripina es mostra disposada a interessar-se pel contingut de la investigació de Nuno, quin comentari fa quan llegeix les fotocòpies dels articles?

Capítol 6

9. Després d'un llarg recorregut nocturn pels carrers de Funchal, Nuno i Agripina localitzen l'últim domicili d'Amelio Sousa.

a) Què decideix fer aleshores Agripina?

b) Què hi troben que pot ser interessant per a la seva investigació?

Capítol 7

10. Llegeix les pàgines 41 i 42 i completa aquest text:

Nuno revisa el contingut de la caixa que han trobat a casa d'Amelio Sousa. La majoria de papers estaven relacionats amb notícies polítiques de l'època, entre el _____ i el _____. De tot el que hi va trobar, li van cridar l'atenció tres coses: uns retalls que explicaven la visita a l'arxipèlag d'una _____, teòricament de vacances, la frase « _____ » i un nom que sortia fins a quatre vegades, _____. Al costat d'aquest nom, es repetien tres paraules: _____, _____ i _____.

Per tant, començava a ser clara la relació de Sousa amb _____.

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

11. Quines precaucions decideix prendre el protagonista abans de començar una «segona marató agripiniana»?

Capítol 8

12. Qui aconsegueix obrir el bagul que Nuno ha localitzat al magatzem del port? Què fa per aconseguir-ho?

Capítol 9

13. En quines llengües estaven enregistrades cadascuna de les cintes que contenia el bagul?

14. Descriu com és el comiat entre Nuno i Agripina.

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

15. L'Oriol Malet, l'il·lustrador de la novel·la, no ha fet cap dibuix d'Agripina. Imagina com deu ser aquest personatge a partir de tot el que has llegit fins ara i fes-ne un dibuix.

PROPOSTES DE COMPREENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 10

16. En aquest capítol coneixem un personatge nou, Muhammad, tot i que es feia dir Rashîd, el qual el 1942 va reunir a Madeira representants de la majoria de nacions enfrontades en la Segona Guerra Mundial.

a) Quin joc els va proposar?

b) Què pretenia aconseguir amb aquest joc?

c) Per què tenia tant d'interès a aconseguir-ho?

d) Què van inventar els investigadors que treballaven per a ell?

Capítol 11

17. Finalment, van participar sis països en la cursa. Quins van ser aquests països i a quin bàndol pertanyia cadascun?

18. La cursa començava i acabava a Madeira i els pilots podien triar la ruta, però sempre havien de passar per sis punts de control. Quins eren aquests punts de control?

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

19. Marca en el mapa aquests sis punts de control amb els nombres de l'1 al 6 i escriu a sota el nom que correspon a cada nombre:



1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 12

20. Quin secret amagaven tots els submarins que havien de participar en la cursa?

Capítol 13

21. Qui era l'única persona que tenia la certesa que aquesta cursa acceleraria la resolució de la guerra?

22. Per què Amelio Sousa havia escrit en les seves anotacions que li calia una pistola?



PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

TOP SECRET

23. Completa aquest quadre amb les dades corresponents a mesura que vagis llegint el dossier central de la novel·la:

Nom del pilot	Nacionalitat	Número del submarí	Com acaba el submarí

24. Tria una de les caricatures dels tripulants dels sis submarins que participen en la cursa i dibuixa-la en un full a part. Després, feu una exposició amb tots els dibuixos.



PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 14

25. Després del quadern central titulat *TOP SECRET*, el narrador repassa els fets que han tingut lloc fins ara. Torna a llegir la pàgina 145 i completa aquest text amb la informació que falta:

Seguint la pista d'uns articles de premsa, Nuno s'assabenta que un grup de científics patrocinats per un xeic àrab havien descobert l'anomenat «_____».

A l'illa de _____, amb l'ajuda de l'arxivera _____, localitza un bagul que conté _____.

Aquest líquid havia servit per _____ que competien per _____.

El xeic havia establert que qui guanyés la cursa seria també el guanyador de la _____.

26. De manera accidental, Nuno descobreix tres fotografies i un paperet amb unes coordenades dins el forro de paper interior de l'agenda d'Abdel Karîm. A què corresponien aquestes coordenades?

Capítol 15

27. Llegeix les deduccions que fa el narrador en aquest capítol i respon aquestes preguntes:

a) Què ocultava el submarí?

b) On creu que pot estar enterrat?

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 16

28. Quina decisió pren Nuno després de donar-hi voltes durant tot el cap de setmana?

Capítol 17

29. Després del fracàs del primer intent de trobar el submarí al desert, Nuno decideix organitzar una excavació.

a) Quina excusa s'inventa per excavar al mig del desert?

b) Qui tria com a col·laboradors?

Capítol 18

30. Com acaba aquest segon intent de localitzar el submarí número 5?

Capítol 19

31. Completa aquesta fitxa sobre el nou personatge que apareix en aquest capítol:

Nom: _____

Lloc de naixement: _____

Experiència traumàtica que va viure dels catorze als divuit anys: _____

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 20

32. Amb l'ajut de Silvana, Nuno decideix intentar localitzar el submarí número 5 per tercera vegada. Com aconsegueix el finançament que necessita?

Capítol 21

33. Per què al final del capítol Nuno es pregunta: «El problema era el desert, era jo, o és que el submarí número 5 i el seu presumpte tresor estaven maleïts?»

Capítol 22

34. Quin membre del grup mostra més decisió a l'hora de plantar cara als pirates?

35. Llegeix el que escriu Nuno en la pàgina 192 quan després de reduir els pirates apareix Silvana i digues per què creus que Nuno reacciona d'aquesta manera:

«Em vaig aixecar sense poder controlar una mena d'ànsies de córrer fins a ella, però en adonar-me que Sayd, i els seus pectorals forts, i els seus abdominals de xocolatina, i els seus bíceps tibats, i el seu rostre cisellat ja em duia uns metres d'avantatge, vaig aturar-me amb un sentiment de decepció que no sabia ben bé a què obeïa.»

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 23

36. Quin és el fet més important que té lloc en aquest capítol?

37. Per quina raó Nuno exclama al final del capítol: «La mare que em va parir!!!»?

Capítol 24

38. En la pàgina 198 descobrim que Abdel Karîm va ser víctima d'una broma de mal gust. Què li va passar?

39. Després d'aquesta decepció, al final del capítol Nuno i Silvana s'enduen una gran sorpresa. Quina?

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DURANT LA LECTURA

Capítol 25

40. Què fan Nuno i el seu equip amb els lladres després d'haver desmuntat el campament?

41. Ja a l'habitació de l'hotel, Nuno fa un recompte del tresor. Què hi ha dins els sacs?

42. En la pàgina 206, Nuno confessa que no és el tresor el que vol compartir amb Silvana, sinó una altra cosa. A què es refereix? Justifica la resposta.

Capítol 26

43. Com recompensen, Nuno i Silvana, la cosina Rosalina i Agripina per la seva col·laboració?

44. Valora què ha representat per a Nuno la trobada del submarí número 5.

PROPOSTES DE COMPRESIÓ LECTORA

DESPRÉS DE LA LECTURA

1. La novel·la *Número 5. El submarí perdut* és una història de ficció, però té molts elements extrets de la realitat. Per ajudar-te a interpretar aquests elements, en Lluís Llorc i l'Oriol Malet han creat un annex al final del llibre que és una guia capítol per capítol en què distingeixen la història real de la ficció literària.

Ara que has acabat de llegir la novel·la, és el moment perquè llegeixis aquest annex que explica detalls de la trama que resolen dubtes i misteris.

2. En el comentari que fa sobre el capítol 1 en l'annex de la novel·la, l'autor explica que el seu personatge, Nuno Peixoto, té un cert aire de detectiu clàssic, a l'estil de les novel·les de Raymond Chandler, protagonitzades per Philip Marlowe. Busca informació sobre aquest autor i la seva obra i escriu-la a continuació.

This image shows a full page of blank white paper with horizontal red lines, typical of notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

DESPRÉS DE LA LECTURA

3. En la pàgina 211, l'autor compara l'ofici de Nuno Peixoto amb la d'un personatge cinematogràfic molt conegut, Indiana Jones:

«Té un mínim d'aire de detectiu clàssic [...], però barrejat amb un antiheroi i amb una professió poc glamurosa: investigador científic de segona categoria que fa de professor. És clar que Indiana Jones era professor i tenia molt d'èxit com a heroi i, fins i tot, entre les alumnes.»

a) Quines pel·lícules ha protagonitzat Indiana Jones?

b) Quines d'aquestes pel·lícules has vist? T'han agradat?

c) Qui és el director de les pel·lícules d'aquest heroi?

d) Quin actor interpreta aquest personatge?

4. En la pàgina 229 l'autor explica que en la història sobre el submarí 4 ha introduït molts elements de la sèrie de televisió *Lost* («Perdidos»). Has vist mai aquesta sèrie? Mentre llegies la novel·la, has reconegut algun d'aquests elements de què parla l'autor?

5. Quan ha de justificar davant les autoritats marroquines l'excavació al desert d'Erg Cheby, Nuno s'inventa l'excusa que vol localitzar una ciutat subterrània com la de Derinkuyu, a la Capadòcia, Turquia. Consulta la pàgina web www.rincondelmisterio.com/derinkuyu-la-misteriosa-ciudad-subterranea-de-turquia/ i fes una visita virtual a aquesta ciutat.

PROPOSTES DE COMPREENSIÓ LECTORA

AVALUACIÓ

1. Les *levadas*, uns camins que voregen els canals d'aigua que abasten la població, meravel·llen el protagonista per la seva bellesa. Si volem visitar-les, on haurem d'anar: a Madeira o al Marroc?

2. Quins països participen en la cursa de submarins?

3. Després de moltes proves, els investigadors de Rashîd finalment van aconseguir trobar un material que servia de recipient per emmagatzemar el «líquid transmatèric». De quin material es tractava?

4. Per què Abdel Karîm va decidir amagar el seu botí en un dels submarins que participaven en la cursa?

5. En el segon intent de trobar el submarí número 5 al desert, Nuno i els seus col·laboradors reben dues visites: un grup d'homes armats que els roben i una caravana tuareg que els proposa un negoci ben curiós. Quin és aquest negoci?

PROPOSTES DE COMPRENSIÓ LECTORA

AVALUACIÓ

6. Quina relació tenen Nuno i Rosalina?

7. Quin «detall» té Silvana amb Sayd d'amagat de Nuno?

8. Què han anat a fer a Holanda Nuno i Silvana?



PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS DE REFORÇ

1. Busca en el diccionari aquestes paraules i anota'n el significat (entre parèntesis hi ha indicada la pàgina en què es troba cada una):

Capítol 2

– solatge (p. 13): _____

– abassegador (p. 15): _____

Capítol 4

– esmerilat (p. 25): _____

Capítol 5

– rònec (p. 29): _____

– clivellada (p. 29): _____

– llardós (p. 30): _____

– hieràtic (p. 31): _____

– periple (p. 32): _____

Capítol 6

– gambar (p. 33): _____

PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS DE REFORÇ

Capítol 8

- eslora (p. 48): _____
- desballestat (p. 48): _____
- viarany (p. 48): _____
- somieig (p. 52): _____
- anagrama (p. 54): _____
- palíndrom (p. 54): _____
- bifront (p. 54): _____
- acròstic (p. 54): _____

Capítol 10

- críptiques (p. 59): _____
- col·lateral (p. 59): _____
- logística (p. 61): _____
- efímer (p. 62): _____

Capítol 11

- hemeroteques (p. 65): _____

PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS DE REFORÇ

– espieres (p. 66): _____

– batiscafs (p. 66): _____

– aliatges (p. 71): _____

Capítol 13

– exultant (p. 75): _____

Capítol 14

– holocaust (p. 147): _____

– metatarsià (p. 147): _____

Capítol 15

– taral·lirot (p. 156): _____

– bufanúvols (p. 156): _____

– petulant (p. 156): _____

Capítol 18

– bivac (p. 169): _____

– tuareg (p. 172): _____

PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS DE REFORÇ

Capítol 19

– camafeu (p. 175): _____

– victorià (p. 175): _____

– innòcua (p. 177): _____

Capítol 22

– catàrtic (p. 185): _____

Capítol 25

– quequejant (p. 206): _____



PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS DE REFORÇ

2. Explica el significat d'aquestes locucions i frases fetes de la novel·la (entre parèntesis hi ha indicada la pàgina en què es troba cada una):

– fer tentines (p. 31): _____

– tocar l'ase (p. 33): _____

– girar cua (p. 33): _____

– no entendre-hi ni un borrall (p. 57): _____

– anar mal dades (p. 60): _____

– dir pel broc gros (p. 69): _____

– ser una mica barrim-barram (p. 69): _____

– fer volar coloms (p. 157): _____

– no estar per orgues (p. 191): _____



PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

1. En el capítol 7, quan el vigilant del port descobreix Nuno i Agripina, aquesta es fa passar per una vídua grillada a la recerca d'un record del seu difunt marit i surt del magatzem deixant Nuno tancat a dins durant més de sis hores.

Llegeix què diu Nuno quan l'arxivera torna per rescatar-lo i respon la pregunta:

«La vaig abraçar per recuperar-me de la por que havia passat tota aquella estona, preguntant-me si ella podria tornar a alliberar-me o fins a quin moment era prudent esperar en silenci abans de començar a cridar perquè algú, qui fos, em tragués d'allà, i després ja pagaria les conseqüències que em pertoquessin.» (p. 51)

Creus que el comportament de Nuno es pot considerar antiheroic? Justifica la resposta.

2. Escriu una redacció en què analitzis els personatges principals, Nuno, Agripina i Silvana, i digues quin creus que de tots tres té més trets d'heroi.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal red ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

PROPOSTES PER A LA DIVERSITAT

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

3. Un dels valors més interessants d'aquesta obra és, sens dubte, l'humor. Tria una de les moltes situacions còmiques que passen i descriu-la.



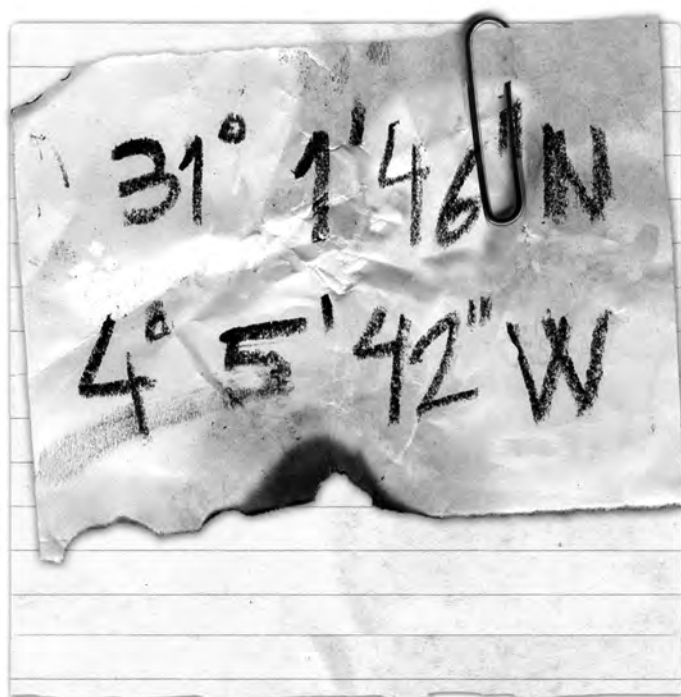
L'OPINIÓ DEL LECTOR O LA LECTORA

ACTIVITAT

1. Llegeix les paraules amb què s'acomiada el protagonista en la pàgina 210:

«I ara us deixo, que la meva estimada Silvana em diu que li ha trucat un antic amic de Sarajevo. Per la cara que fa, i perquè està buscant el passaport al calaix com si es calés foc, diria que potser tindrem una mica d'acció. Ja us ho explicaré, si molt convé.»

Amb aquest final l'autor deixa la porta oberta a una segona aventura. T'agradaria retrobar-te amb Nuno, Silvana i, potser, amb Agripina en un altre llibre? Per què?



PROPOSTES LÚDIQUES

ACTIVITATS

1. Consulta aquesta pàgina web, en què trobaràs informació sobre Fibonacci, un dels matemàtics més importants de l'edat mitjana, que va fer contribucions a l'aritmètica, l'àlgebra i la geometria:

http://redescolar.ilce.edu.mx/redescolar/act_permanentes/mate/imagina/mate3q.htm

2. Repassa les definicions dels conceptes *anagrama*, *palíndrom*, *bifront* i *acròstic* que has buscat en l'apartat «Activitats de reforç» i fes aquestes activitats:

a) Resol els anagrames següents amb l'ajut de les pistes:

– AVIDA DOLLARS: _____, pintor surrealista empordanès.

– SINERA: _____, nom que l'escriptor Salvador Espriu dona a una població del Maresme.

b) Llegeix aquestes paraules i classifica-les segons que siguin palíndroms o bifronts:

allà – nen – amor – olla – nan – sis – cos – seves – mos – pop – te – cuc – ram

Palíndroms: _____

Bifronts: _____

c) Inventa un acròstic per a la paraula *submarí*:

PROPOSTES LÚDIQUES

ACTIVITATS

3. Quan l'autor comenta el capítol 12 en l'annex confessa que tant a ell com a l'Oriol Malet, l'il·lustrador, els encanten els formatges. Busca en aquesta sopa de lletres deu dels formatges que surten en la pàgina 72 i escriu-los:

S	H	L	K	I	M	O	A	J	B	D	W
R	O	C	A	F	O	R	T	I	V	Q	E
I	G	A	T	P	Z	A	T	Y	M	R	M
F	U	B	D	L	Z	Z	O	Q	A	T	M
V	E	R	E	J	A	S	C	H	N	O	E
A	H	A	V	A	R	T	I	F	X	U	N
B	V	L	C	B	E	J	R	O	E	R	T
R	L	E	G	O	L	N	E	B	G	H	A
I	J	S	A	M	L	H	O	N	O	J	L
E	I	T	A	N	A	D	P	U	E	N	C
X	P	T	I	H	F	U	K	H	X	S	R
C	O	M	L	A	B	A	Z	A	I	D	I

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____



INTERDISCIPLINARIETAT

CIÈNCIES SOCIALS

1. Amplieu la informació sobre aquests personatges, fets històrics i llocs que hi ha en la novel·la:

a) Personatges: Adolf Hitler, Josif Stalin, Franklin Roosevelt, Hideki Tojo, Winston Churchill, Benito Mussolini, Erwin Johannes Rommel, Tutankamon, Howard Carter, Leonardo da Vinci i Narcís Monturiol.

b) Fets: Guerra Civil Espanyola, División Azul, Segona Guerra Mundial, guerra dels Balcans i Àfrica Corps.

c) Llocs: Madeira, Nova York, Hanga Roa, Reykjavík, Hobart, Seül, l'Àrabia Saudita, el Iemen, Alexandria, el canal de Suez, Stalingrad, Mònaco, el cap de Bona Esperança, Taiwan, Gibraltar, Indonèsia, Malàisia, el mar Roig, el Japó, Roma, Venècia, Florència, Grècia, Egipte, el Marroc, Tànger, el desert d'Erg Cheby, la Capadòcia, Marràqueix, Bòsnia i Hercegovina, Amsterdam i les Seychelles.

EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT PERSONAL I LA CIUTADANIA

2. Parleu de la dimensió ètica de les guerres.

LLENGUA I LITERATURA

3. Des d'aquesta àrea, aprofiteu que la novel·la conté nombroses referències literàries tant d'obres com d'autors, des dels clàssics llatins, francesos, alemanys, anglesos o japonesos fins als integrants de la *Beat Generation*, i presenteu als alumnes les obres i els autors que considereu oportuns:

a) Obres: *El petit príncep*, d'Antoine de Saint-Exupéry, *De origine et situ Germanorum*, de Tàcit i *For Whom the Bells Toll*, d'Ernest Hemingway.

b) Autors: Rabindranath Tagore, Oscar Wilde, Rainer Maria Rilke, Sei Shonagon, Yosida Kenko, Saikatu Ihara, Yunichiro Tanizaki, Tennessee Williams, Truman Capote, Allen Ginsberg, William Burroughs, Gore Vidal, Jack Kerouac, Gregory Corso, Djuna Barnes, Paul Bowles, Jane Auer i Raymond Chandler.

BIOLOGIA I GEOLOGIA

4. Al magatzem del port de Funchal, Nuno i Agripina troben una capsa plena de materials de laboratori: provetes, pipetes de Pasteur, dosificadors de diferents models, matrassos de destil·lació i d'Erlenmeyer i un bec de Bunsen. Visiteu el laboratori del centre, descriviu cadascun d'aquests objectes i comenteu per a què serveixen.

INTERDISCIPLINARIETAT

BIOLOGIA I GEOLOGIA

5. Comenteu alguns dels conceptes relacionats amb aquesta àrea que surten en la novel·la, com per, exemple, la melanina, l'alquímia, l'escala de duresa de Mohs i materials com el quars, el topazi, el corindó, el diamant, la maragda, el robí, l'ametista i el safir.

MÚSICA

6. Llegiu la comparació que fa l'autor en la pàgina 80 sobre l'inici de la davallada de les potències de l'Eix en la Segona Guerra Mundial:

«Per la seva banda, els japonesos havien quedat sense forces navals en les batalles del Pacífic contra els nord-americans. És a dir, que l'eix de les potències començava a anar mal engeixat, com els de la carreta de la cançó d'Atahualpa Yupanqui, tot i que no per gust.»

Visiteu aquesta pàgina web, que conté un vídeo i la lletra de la cançó *Los ejes de mi carreta*, d'Atahualpa Yupanqui:

<http://letras.terra.com/atahualpa-yupanqui/849452/>

7. Trebal·leu a classe la vida i l'obra d'aquests tres músics que surten en la novel·la: el compositor clàssic Johann Wolfgang Amadeus Mozart, el roquer contemporani Bruce Springsteen i el cantant d'òpera Luciano Pavarotti.

8. En el moment de la desaparició del submarí número 6, el seu pilot canta «Adéu a la vida» de l'òpera *Tosca*, de Giacomo Puccini. Comenteu l'obra amb els alumnes i escolteu-ne aquest fragment a classe.

EDUCACIÓ FÍSICA

9. En la pàgina 34, quan l'autor descriu el recorregut pels carrers de Funchal que fan el protagonista i Agripina, fa una divertida comparació entre aquest personatge i un famós tenista: «Parada breu per fer una ginebra. Jo, una aigua, perquè m'estava deshidratant. Ella, ni suava, com Federer quan juga a tennis.»

Parleu sobre aquest tenista i comenteu per què en Lluís Llorc el compara amb Agripina.

10. En la pàgina 79 descobrim que Amelio Sousa va morir en un accident de trànsit mentre cobria com a periodista el *Tour de França*. Parleu d'aquesta important cursa ciclista.

INTERDISCIPLINARIETAT

MATEMÀTIQUES

11. En el capítol 8, Nuno Peixoto pensa diferents maneres d'obrir el bagul que ha trobat al magatzem del port i planteja la possibilitat que els tretze cadenats s'obrin seguint un codi matemàtic, com, per exemple, la successió de Fibonacci.

Busqueu informació sobre la figura de Leonardo de Pisa, conegut sobretot com a Fibonacci, i la seva aportació al món de les matemàtiques a partir d'aquestes dues pàgines web:

http://redescolar.ilce.edu.mx/redescolar/act_permanentes/mate/imagina/mate3q.htm
www.youtube.com/watch?v=Xw4xFxzpy4s

VISUAL I PLÀSTICA

12. Visiteu el web de l'Oriol Malet per conèixer la seva obra:

www.malet.co/

13. Expliqueu en què consisteixen les tècniques que descriu l'Oriol Malet en les pàgines 224 i 225 i analitzeu les il·lustracions del quadernet central titulat *Top secret*.

LITERATURA COMPARADA

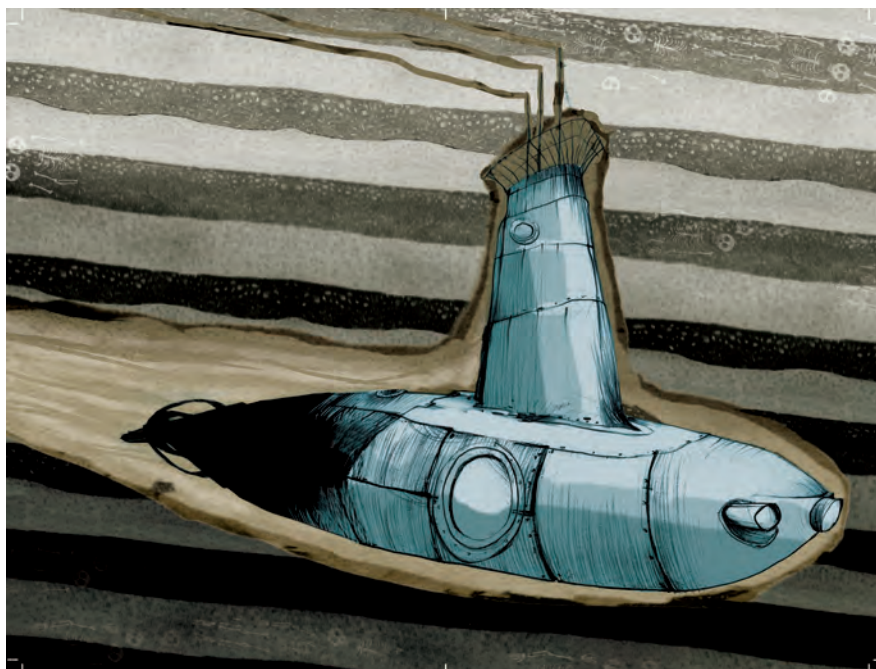
Ja hem comentat que l'originalitat de la novel·la *Número 5. El submarí perdut* fa que sigui difícil de classificar. Tanmateix, si tenim en compte el seu contingut narratiu, podem incloure l'obra dins la tradició dels llibres d'aventures amb una trama de novel·la d'intriga, de manera que podríem relacionar-la amb qualsevol de les moltíssimes narracions que pertanyen a aquest gènere.

Fins i tot en la pàgina 211, en Lluís Llorca fa un paral·lelisme entre el seu personatge, Nuno Peixoto, i Philip Marlowe, protagonista de les novel·les *La gran dormida*, *Adéu, nena*, *La finestra*, *La dama del llac* i *La germana petita*, de Raymond Chandler:

«Té un mínim aire de detectiu clàssic, com el de les pel·lis de Humphrey Bogart basades en novel·les de Raymond Chandler, aquelles que protagonitzava Philip Marlowe, però barrejat amb un antiheroi i amb una professió poc glamurosa: investigador científic de segona categoria que fa de professor.»

La novel·la també recorda la sèrie de novel·la d'humor amb ingredients de novel·la negra escrita per Ferran Torrent i protagonitzada pel detectiu Butxana i pel periodista Hèctor Barrera: *No empreneu el comissari*, *Penja els guants*, *Butxana*, *Un negre amb un saxo*, *Cavall i rei* i *Cambres d'acer inoxidable*.

Com a detectius protagonistes de sèries ja clàssiques i molt prolífiques destaquen Pepe Carvalho, creat per Manuel Vázquez Montalbán, i Flanagan, obra dels autors Andreu Martín i Jaume Ribera. I en el món de la literatura infantil i juvenil, val la pena destacar el detectiu creat per Joaquim Carbó que té el nom inspirat en el de Chandler: Felip Marlot.



SOLUCIONARI

ABANS DE LA LECTURA

1. a) A Portugal.
b) A l'arxipèlag de Madeira, que és format per dues illes habitades, Madeira i Porto Santo, i dos grups d'illots deshabitats. És situada a l'oceà Atlàntic, a 1.000 quilòmetres aproximadament al sud-oest de Lisboa i a uns 600 quilòmetres de les costes d'Àfrica.
2. Per l'abundància de boscos que hi havia.
3. Perquè la van fundar sobre una vall de *funchos*, és a dir, de fonolls.

DURANT LA LECTURA

1. Nom: Nuno Peixoto; lloc de naixement: Portugal; cognom de la mare: Ribes; lloc de naixement de la mare: Catalunya; professió: investigador científic de processos de recerca de tecnologia avançada; edat l'any 2001: vint-i-cinc anys.
2. Una agenda amb notes, fórmules, llistes i gargots, que volien ser plànols i esquemes, i disset cintes de magnetòfon, cadascuna dins la seva llauna.
3. Uns rumors publicats en la premsa els anys 1941 i 1942 que parlaven d'un laboratori que treballava en un invent anomenat «líquid transmatèric». Es tractava de cinc textos, dos d'aquests signats per Amelio Sousa i publicats en el *Diário de Notícias da Madeira* i tres d'anònims publicats en el *Jornal Folha de Santa Clara* i en la revista *Utopicus Modernus*.
4. Perquè la pista d'aterratge tenia 1.400 metres de llargada, mentre que normalment les pistes fan entre 2.500 metres i 4.500 metres. A més, és situada al costat del mar, on és fàcil que bufi un vent que dificulta les maniobres d'aterratge i enlairament.
5. Van allargar la pista i la van fer flotant, suspesa en l'aire damunt 180 pilons de 70 metres d'alçada.
6. Perquè, per aconseguir més terres de cultiu, els primers colonitzadors van provocar un incendi que se'ls va descontrolar i que va estar cremant durant set anys.

SOLUCIONARI

7. És Agripina, l'arxivera del diari *Diário de Notícias*, on treballava Amelio Sousa.
8. Fa servir l'expressió «De quan els moros i els submarins».
9. a) Decideix entrar a la casa abandonada, tot i que no tenen cap permís per fer-ho.
b) Hi troben una capsula de cartró plena de papers que Nuno s'endú a l'hotel per poder-la revisar amb tranquil·litat.
10. Nuno revisa el contingut de la caixa que han trobat a casa d'Amelio Sousa. La majoria de papers estaven relacionats amb notícies polítiques de l'època, entre el **1939** i el **1946**. De tot el que hi va trobar, li van cridar l'atenció tres coses: uns retalls que explicaven la visita a l'arxipèlag d'una **delegació de l'Àrab Saudita**, teòricament de vacances, la frase «**Amelio, has d'aconseguir una pistola**» i un nom que sortia fins a quatre vegades, **Abdel Karîm**. Al costat d'aquest nom, es repetien tres paraules: **magatzem, moll i submarins**. Per tant, començava a ser clara la relació de Sousa amb **un àrab i uns submarins**.
11. Decideix dinar bé, fer la migdiada, posar-se sabates esportives i comprar una llanterna.
12. Agripina. Agafa una gran maça i, d'un sol cop, esfondra la tapa del bagul.
13. La 1, en alemany; la 2, en rus; la 3, en anglès nord-americà; la 4, en una llengua oriental, potser japonès; la 5, en anglès britànic, i la 6, en italià.
14. Nuno convida Agripina a un sopar car i regat amb ginebra de la bona i li promet que tornarà a l'illa o li escriurà informant-la de tot el que aconsegueixi descobrir. Com a regal de comiat, Agripina somriu per primer cop des que Nuno la coneix i deixa que el jove investigador li faci una foto.
15. Resposta oberta.
16. a) Participar en una cursa de submarins.
b) Pretén aconseguir la pau mundial.
c) Perquè volia que tothom el recordés per haver aconseguit una fita tan important, intrèpida i impactant.
d) Van inventar un «líquid transmatèric».

SOLUCIONARI

17. Pel bàndol de les potències de l'Eix hi van participar Alemanya, el Japó i Itàlia i, pel dels aliats, Rússia, els Estats Units i Anglaterra.

18. Nova York (als Estats Units d'Amèrica), Hanga Roa (a l'illa de Pasqua, pertanyent a Xile), Reykjavík (a Islàndia, Europa), Hobart (a Tasmània, Austràlia), Seül (a Corea del Sud, Àsia) i Barcelona (a l'Estat espanyol, Europa).

19.



1. Nova York (Estats Units d'Amèrica); 2. Hanga Roa (illa de Pasqua); 3. Reykjavík (Islàndia); 4. Hobart (Tasmània); 5. Seül (Corea del Sud); 6. Barcelona (Estat espanyol).

20. Tots estaven recoberts d'una capa d'un «líquid transmatèric» que els permetia travessar materials sòlids com si fossin líquids, sense perjudicar ni malmetre cap de les dues matèries en contacte.

SOLUCIONARI

21. Rashîd, la persona que l'havia organitzat.

22. Perquè havia rebut amenaces d'Abdel Karîm després que hagués publicat dues notes informatives sobre la cursa de submarins.

23.

Nom del pilot	Nacionalitat	Número del submarí	Com acaba el submarí
Hans Heinrich Thyssen	Alemanya	1	Destrossat a la parada de metro de Browery Street. Els serveis de neteja se l'enduen amb una multa d'aparcament enganxada al vidre.
Ivànovitx Alexander Gagarin	Russa	2	Rep l'impacte d'una canonada que decapita el seu pilot i s'enfonsa.
Lewis Boned	Nord-americana	3	Enterrat al subsòl de la Sagrada Família, concretament a sota de la torre de Sant Judes Tadeu a la façana del Naixement.
Kimitake Hiraoka	Japonesa	4	Un «paio calb» el destrueix per evitar que el facin marxar del lloc que ell considera un paradís.
Maxwell Blackburn	Anglesa	5	Queda encallat a les dunes d'Erg Chelby, al Marroc.
Giacomo Pavarotti	Italiana	6	Desapareix en un punt indeterminat a prop de les costes de Madeira.

SOLUCIONARI

24. Resposta oberta.
25. Seguint la pista d'uns articles de premsa, Nuno s'assabenta que un grup de científics patrocinats per un xeic àrab havien descobert l'anomenat «**líquid transmatèric**». A l'illa de **Madeira**, amb l'ajuda de l'arxivera **Agripina**, localitza un bagul que conté **una agenda i unes bobines de magnetòfon**. Aquest líquid havia servit per **recobrir el buc de sis submarins** que competien per **guanyar una cursa que donava la volta al món**. El xeic havia establert que qui guanyés la cursa seria també el guanyador de la **Segona Guerra Mundial**.
26. A l'última situació coneguda del submarí número 5, el tripulat pel britànic Maxwell Blackburn.
27. a) Un tresor format, segurament, per pedres precioses.
b) A prop de la ciutat fantasma de Mfis, al desert d'Erg Cheby, al sud del Marroc.
28. Decideix viatjar al Marroc i buscar el submarí número 5 al desert.
29. a) La possibilitat de localitzar en aquell punt una ciutat subterrània com la de Derinkuyu, a la Capadòcia, a Turquia.
b) Diogo Fernandes, el xerraire, i Rui da Figueira, el semimut.
30. Malament, ja que uns homes armats, ajudats per Bruce, un dels marroquins que Nuno ha contractat, els roben les pertinences.
31. Nom: Silvana Darinka; lloc de naixement: Sarajevo, capital de Bòsnia i Hercegovina; experiència traumàtica que va viure dels catorze als divuit anys: la guerra dels Balcans.
32. La seva cosina Rosalina l'avalua, de manera que pot obtenir un crèdit de vint mil euros.
33. Perquè, després de passar sis dies excavant, finalment les pales piquen contra alguna cosa metàl·lica, però pocs minuts després arriba un petit grup de pirates del desert.
34. Silvana.

SOLUCIONARI

- 35.** Resposta oberta. Tanmateix, sense adonar-se'n, Nuno s'està enamorant de Silvana, i Sayd és un rival difícil amb qui ha de competir.
- 36.** Finalment localitzen el submarí.
- 37.** Perquè el saquet que troben amagat al submarí només conté sorra i no pas pedres precioses, com Nuno sospitava.
- 38.** Maxwell Blackburn, que sospitava que Abdel Karîm amagava alguna cosa al submarí, va descobrir el saquet que contenia unes unces d'or i les va canviar per sorra del desert. En acabat, li va deixar una nota en què li ho explicava tot.
- 39.** Troben tres saquets més en un altre amagatall: el més pesant és ple de retalls de metalls daurats i platejats i els dos menys pesants, de pedres precioses.
- 40.** Els deixen lligats amb una petita provisió d'aigua i menjar, però se n'enduen un amb ells i l'alliberen al cap de deu quilòmetres perquè torni amb els seus companys i pugui alliberar-los.
- 41.** Hi ha aproximadament dos quilos d'or, mig quilo de plata, vint-i-vuit diamants, vint-i-una maragdes, catorze robins, set ametistes, vint-i-tres topazis, disset safirs i un bon grapat de pedres naturals.
- 42.** Vol compartir-hi tota la vida perquè n'està enamorat.
- 43.** A la cosina Rosalina li regalen un monovolum i un creuer per la Mediterrània per a ella i per al seu marit. A Agripina li envien tres capsas d'ampolles de la millor ginebra i la promesa de visitar-la aviat.
- 44.** Ha representat un gran canvi en la seva vida. Ha viatjat a Madeira i al Marroc, s'ha fet ric gràcies al tresor, ha conegut Silvana, amb la qual s'ha instal·lat a les Seychelles, i s'ha convertit en escriptor per explicar-nos la seva història.

DESPRÉS DE LA LECTURA

- 1.** Resposta oberta.

SOLUCIONARI

2. Raymond Thornton Chandler va néixer a Chicago l'any 1888. De pare americà i mare irlandesa, quan tenia divuit anys es va traslladar a viure a Anglaterra amb la seva mare, després del divorci dels seus pares. El 1912 es va instal·lar a Califòrnia, on va viure fins a la seva mort l'any 1959.

Juntament amb Dashiell Hammett, Chandler és considerat un dels creadors de la novel·la negra nord-americana i és el pare d'un dels arquetips més famosos de detectiu privat, Philip Marlow. Aquest personatge va néixer com a secundari l'any 1934 en un relat curt, *Finger Man*, però a partir del 1939 es va convertir en el protagonista de novel·les com *La gran dormida*, *Adéu, nena*, *La finestra*, *La dama del llac* o *La germana petita*.

Molts autors s'han inspirat en aquest personatge, com, per exemple, Manuel Vázquez Montalbán, creador de Pepe Carvalho, considerat el Marlow espanyol.

3. a) *A la recerca de l'arca perduda* (1981), *Indiana Jones i el temple maleït* (1984), *Indiana Jones i l'última croada* (1989) i *Indiana Jones i el regne de la calavera de cristall* (2008).
b) Resposta oberta.
c) Steven Spielberg.
d) Harrison Ford.

4. Resposta oberta.

5. Resposta oberta.

AVALUACIÓ

1. A Madeira.
2. Pel bàndol de les potències de l'Eix, Alemanya, el Japó i Itàlia, i, pel bàndol dels aliats, Rússia, els Estats Units i Anglaterra.
3. De formatge.
4. Perquè un dels comptables del xeic sospitava que Abdel Karîm s'estava apropiant de l'or, els diamants i altres pedres precioses que s'havien utilitzat per preparar el «líquid transmatèric» que recobria el buc dels submarins.

SOLUCIONARI

5. Canviar dos camells i una cabra lletera per la Valèria, és a dir, pel Rui transvestit.
6. Rosalina és la cosina de Nuno i el seu parent més estimat, ja que Nuno és orfe i no té germans.
7. Quan s'acomiaden, ella li dóna un petit diamant que forma part del tresor.
8. Han anat a vendre les pedres precioses que han trobat al submarí número 5.

ACTIVITATS DE REFORÇ

1. Capítol 2

- Solatge (p. 13): substància que es diposita al fons d'un recipient per sedimentació de les partícules que un líquid porta en suspensió.
- Abassegador (p. 15): que abassega, és a dir, que arreplega i reté (d'alguna cosa) tot el que pot, tot el que hi ha.

Capítol 4

- Esmerilat (p. 25): polit amb esmeril, és a dir, amb una varietat de corindó de color fosc, granular, que per la seva duresa és emprada per a polir metalls, desllustrar el vidre i treballar les pedres precioses.

Capítol 5

- Ròneg (p. 29): de mal estar-hi o viure-hi a causa del seu estat d'abandó, ruïnós, malsà, etc.
- Clivellada (p. 29): esquerdada en forma d'una xarxa o un reticle.
- Llardós (p. 30): brut.
- Hieràtic (p. 31): sever i solemne, que no deixa veure cap sentiment.
- Periple (p. 32): viatge circular.

Capítol 6

- Gambar (p. 33): caminar a gambades, és a dir, a passes llargues.

Capítol 8

- Eslora (p. 48): llargària d'un buc o d'una nau.

SOLUCIONARI

- Desballestat (p. 48): desmuntat.
- Viarany (p. 48): corriols, camins estrets.
- Somieig (p. 52): acció de somiejar, és a dir, deixar anar els propis pensaments a l'atzar.
- Anagrama (p. 54): transformació d'un mot o d'una frase en un altre per la transposició de les seves lletres.
- Palíndrom (p. 54): mot, frase, que és igual llegit d'esquerra a dreta que de dreta a esquerra.
- Bifront (p. 54): fals palíndrom, paraula que llegida d'esquerra a dreta té un significat i llegida de dreta a esquerra en té un altre completament diferent.
- Acròstic (p. 54): composició poètica en què les lletres que ocupen determinats llocs formen un mot, una frase.

Capítol 10

- Críptiques (p. 59): no paleses, ocultes, amagades.
- Col·lateral (p. 59): situat lateralment amb relació a una altra cosa.
- Logística (p. 61): organització de tot allò que és necessari per dur a terme una activitat o un projecte.
- Efímer (p. 62): de molt curta durada.

Capítol 11

- Hemeroteques (p. 65): llocs que contenen una col·lecció ordenada de publicacions periòdiques, especialment diaris i revistes.
- Espieres (p. 66): forats fets en una paret, en una porta, etc., per poder guaitar des de l'interior el que passa a fora.
- Batiscafs (p. 66): submarins destinats a explorar grans profunditats.
- Aliatges (p. 71): productes metal·lúrgics compostos de dos o més metalls íntimament units, preparats generalment per fusió conjunta dels components i dissolució de l'un en l'altre un cop fosos.

Capítol 13

- Exultant (p. 75): que està transportat d'alegria, extraordinàriament content.

Capítol 14

- Holocaust (p. 147): persecució i matança d'un gran nombre de persones, d'un grup social o religiós, d'un poble.

SOLUCIONARI

- Metatarsià (p. 147): os llarg del peu dels situats entre el tars i els dits.

Capítol 15

- Taral·lirot (p. 156): persona poc seriosa, que no té formalitat en res.
- Bufanúvols (p. 156): home presumptuós, envanit.
- Petulant (p. 156): d'una immodèstia arrogant, insolent.

Capítol 18

- Bivac (p. 169): campament de nit al ras.
- Tuareg (p. 172): propi dels individus d'un poble nòmada que habita al desert del Sàhara i a les àrees limítrofes.

Capítol 19

- Camafeu (p. 175): gemma tallada al relleu, especialment en una pedra que té capes de color diferent.
- Victorià (p. 175): relatiu o pertanyent a l'època en què, a la Gran Bretanya, regnava la reina Victòria.
- Innòcua (p. 177): que no fa mal.

Capítol 22

- Catàrtic (p. 185): relaxament de la tensió i de l'ansia obtingut de l'exteriorització i expressió verbal d'experiències i actituds doloroses que havien estat allunyades de la consciència mitjançant el mecanisme de la repressió.

Capítol 25

- Quequejant (p. 206): parlant fent interrupcions i repeticions de sons involuntàries, espasmòdiques.

2.

- Fer tentines (p. 31): fer passes vacil·lants, com les de l'infant que comença a caminar, del convalescent a la primeria d'alçar-se del llit, de l'embriac, del vell xaruc, etc.
- Tocar l'ase (p. 33): aplicar la llengua a la part anterior del paladar i abaixar-la de cop produint un so que expressa contrarietat.
- Girar cua (p. 33): fer mitja volta per tornar-se'n, recular.

SOLUCIONARI

- No entendre-hi ni un borrall (p. 57): no entendre-hi, no saber-ne gens.
- Anar mal dades (p. 60): anar o venir una cosa malament.
- Dir pel broc gros (p. 69): parlar clar, sense embuts.
- Ser una mica barrim-barram (p. 69): fer les coses sense miraments, de qualsevol manera.
- Fer volar coloms (p. 157): il·lusionar-se, tocar poc de peus a terra.
- No estar per orgues (p. 191): no estar d'humor, no anar de bromes o de coses insubstancials; desentendre's d'una cosa.

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

1. Sí, perquè és impropï d'un heroi mostrar-se poruc davant les dificultats, esperar que el rescatí Agripina, una senyora gran, i abraçar-la efusivament sense amagar la seva feblesa quan ja està tot resolt i es troba sa i estalvi.
2. Resposta oberta.
3. Resposta oberta.

L'OPINIÓ DEL LECTOR O LA LECTORA

1. Resposta oberta.

PROPOSTES LÚDIQUES

1. Resposta oberta.
2. a) – AVIDA DOLLARS: SALVADOR DALÍ, pintor surrealista empordanès.
– SINERA: ARENYS, nom que l'escriptor Salvador Espriu dóna a una població del Maresme.
b) Palíndroms: allà, nen, nan, sis, seves, pop, cuc.
Bifronts: amor, olla, cos, mos, te, ram.
c) Resposta oberta.

SOLUCIONARI

3.

S	H	L	K	I	M	O	A	J	B	D	W
R	O	C	A	F	O	R	T	I	V	Q	E
I	G	A	T	P	Z	A	T	Y	M	R	M
F	U	B	D	L	Z	Z	O	Q	A	T	M
V	E	R	E	J	A	S	C	H	N	O	E
A	H	A	V	A	R	T	I	F	X	U	N
B	V	L	C	B	E	J	R	O	E	R	T
R	L	E	G	O	L	N	E	B	G	H	A
I	J	S	A	M	L	H	O	N	O	J	L
E	I	T	A	N	A	D	P	U	E	N	C
X	P	T	I	H	F	U	K	H	X	S	R
C	O	M	L	A	B	A	Z	A	I	D	I

